

Resursa educațională propusă: “Macrame, arta înnodatului”

Nivelul de învățământ/clasa: învățământ primar/clasa a III-a - a IV-a

Aria curriculară/disciplina/domeniul: Tehnologii/Cerc de abilități practice/Activitate extracurriculară

Competențe vizate:

1. Dobândirea abilităților de utilizare a tehnicii macrame în vederea realizării unor obiecte uzuale și decorative;
2. Proiectarea, confecționarea și evaluarea unor produse simple în vederea utilizării lor;
3. Dezvoltarea imaginației creatoare, a simțului estetic și practic al elevilor cu scopul de a crea noul.

Descriere:

Obiceiurile și tradițiile strămoșești reprezintă o mare bogăție și ar trebui păstrate întocmai. Tot ceea ce reprezintă tradiții și obiceiuri face parte din trecut, dar, în același timp, este o realitate necesar a fi fructificată și în mediul școlar. Tradițiile constituie valorile inegalabile și incontestabile, amprenta fiecărui popor și de aceea avem datoria de a nu lăsa ca timpul să le facă uitate, iar evenimentele lumii moderne să nu aștearnă peste ele uitarea.

Prin acest proiect ne-am propus să valorizăm o parte importantă a zestrei moștenite din moși-strămoși a poporului nostru în contextul actual socio-cultural. Ocupațiile femeilor de altădată am dori să fie preluate și transmise următoarelor generații, pentru a sădi în inimile copiilor dragostea pentru frumos și autentic. Dorim să îi învățăm pe elevii noștri să aprecieze frumusețea îndelencirilor populare, a împletiturilor și înnodăturilor, a meșteșugurilor tradiționale atât de mult apreciate în țară, dar și peste hotare.

Tapiseria neconvențională, cunoscută și sub numele de “macrame” sau tehnica înnodatului, reprezintă o activitate practică foarte îndrăgită de elevi, ei fiind atrași de materialele folosite, de tehnica de lucru diferită de cele învățate în orele de abilități practice, prin care își pot dovedi spontaneitatea și creativitatea.

Cercul de abilități practice „*Macrame – Artă înnodatului*” reprezintă un mijloc agreabil și util de petrecere a timpului, oferă elevului posibilitatea de a-și dezvolta imaginația, stimulează fantezia creatoare, copilul ajungând să vadă în orice fir textil un posibil obiect ornamental, un cadou original oferit celor dragi. De asemenea, activitățile desfășurate cresc mobilitatea degetelor, dezvoltă manualitatea, aceasta ducând mai târziu la lărgirea ariei de orientare profesională.

Un alt argument ce stă la baza alegerii acestei activități este faptul că desfășurarea lui nu implică costuri mari privind materialele de lucru, nici o amenajare specială a spațiului în care se lucrează, fiind la îndemâna tuturor învățătorilor.

În concluzie, am considerat oportună derularea activităților propuse în vederea evidențierii valoroaselor îndeletniciri și meșteșuguri populare românești, prin care cultivăm de la cea mai fragedă vârstă sentimentul de apartenență, de iubire și dragoste pentru rădăcinile și valorile poporului român.

Scopul materialului propus:

Scopul resursei educaționale propuse este acela de a antrena cadrele didactice și elevii în activități al căror rezultat să fie crearea unor compoziții artistice, dar și cultivarea interesului pentru artă prin realizarea unor lucrări originale, conform temelor propuse.

Obiectivele proiectului:

- a) Îmbogățirea cunoștințelor despre materiale și caracteristicile lor, precum și despre utilizarea de tehnici de lucru necesare prelucrării acestora, în scopul realizării unor produse simple;
- b) Dezvoltarea imaginației creatoare și a simțului artistic al elevilor;
- c) Dezvoltarea simțului practic și estetic;
- d) Stimularea talentelor și înclinațiilor copiilor, dezvoltarea aptitudinilor;
- e) Formarea unor deprinderi practice de muncă.

Resurse:

- **Umane:** școlari, cadre didactice, părinți, reprezentanți ai instituției de învățământ și ale instituțiilor culturale;
- **Materiale:** fire textile: mătase, in, bumbac, cânepă, bile de lemn, mărgel, coronițe din polistiren, cercuri din plastic, foarfecă etc.
- **Financiare:** autofinanțare, contribuții personale, donații, sponsorizări
- **De timp:** un anul școlar, 1 oră/săptămână

Grup țintă/beneficiari: elevi din clasele a III-a și a IV-a

Rezultate așteptate:

- Participarea activă a tuturor elevilor;
- Valorificarea potențialului creativ al școlărilor;
- Realizarea unor expoziții;
- Realizarea schimbului de experiență între cadrele didactice;

- Crearea unui impact pozitiv asupra opiniei publice;
- Implicarea cât mai multor parteneri instituționali în cadrul proiectului.

Modalități de monitorizare, evaluare:

- Portofolii personale ale elevilor;
- Revistă în format electronic cu aspecte din activitățile desfășurate și lucrările elevilor;
- Activități demonstrative;
- Expoziții cu ornamentele realizate;
- Fișa de monitorizare a activităților și raport de autoevaluare.

Impactul proiectului:

- Copiii dobândesc competențe de a realiza creații practice atractive și variate;
- Școala își mărește prestigiul, utilizează exemple de bune practici în întreaga activitate;
- Se dezvoltă parteneriate bazate pe scopuri comune, între instituțiile la nivel local;
- Prin relația de parteneriat ce se stabilește între școală și bibliotecă/Casa de cultură în timpul implementării proiectului, se va crea o nouă imagine a școlii în comunitate/județ și se stimulează parteneriatul.

Mediatizare/diseminare:

- Expoziție cu lucrările realizate;
- Publicarea unor articole în reviste de specialitate;
- Promovarea activităților desfășurate în cadrul proiectului pe site-uri educaționale și platforme de învățare;
- Susținerea unor referate/activități demonstrative în cadrul unor schimburi de experiență cu alte unități de învățământ, simpozioane, concursuri cultural-artistice.

Sustenabilitate

Acest proiect a prins rădăcini în școala noastră, reprezentând o intervenție benefică în viața elevilor. Creațiile micilor artiști au reprezentat un imbold pentru continuarea proiectului. S-au stabilit relații de colaborare între cadrele didactice și elevii școlii, oferindu-ne astfel posibilitatea de dezvoltare/continuare ulterioară a proiectului prin derularea unor noi secțiuni.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Nr. crt.	Tema	Activitatea / Conținutul învățării	Perioada	Obs.
1.	Secretele tehnicii macrame	Istoric, materiale folosite, pregătirea firelor de lucru	Septembrie	
2.	Activități cu fire textile (bumbacul, inul, cânepa, iuta, sisalul etc.)	Noduri simple – Noduri pentru fixare și finalizare <ul style="list-style-type: none"> • Nodul peste mână • Nodul cilindric • Nodul de început 	Octombrie	
		Noduri de bază - Noduri de feston fără fir de susținere (buclă laterală) - Nodul de feston cu fir de susținere	Noiembrie	
3.	Tehnici combinate – obiecte realizate în tehnici de lucru cu diferite materiale	Obiecte specifice anotimpului iarna <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bradul</i> • <i>Coroniță de Crăciun</i> 	Decembrie	
4.	Evaluarea produselor realizate	<i>Expoziție</i>	Decembrie	
5.	Activități cu fire textile (bumbacul, inul, cânepa, iuta, sisalul etc.)	Noduri de bază - Spirală din noduri de feston - Nodul de feston alternant - Nodul „Cap de ciocârlie” - Nodul „Cap de ciocârlie” alternant cu picouri - Nodul careu - Modele cu nodul careu	Ianuarie - februarie	

6.	Tehnici combinate – obiecte realizate în tehnici de lucru cu diferite materiale	Obiecte specifice anotimpului primăvara <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mărțișor</i> • <i>Ouă de Paști</i> • <i>Coroniță de Paști</i> 	Martie - aprilie	
7.	Activități cu fire textile (bumbacul, inul, cânepa, iuta, sisalul etc.)	Noduri de bază - Spirală din jumătăți de nod careu - Nodul careu alternant	Aprilie	
		Obiecte de uz personal <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cordon</i> • <i>Poșetă</i> 	Mai - iunie	
8.	Evaluarea produselor realizate	Expoziție	Iunie	

SUGESTII METODOLOGICE

Specificul cercului de abilități practice impune metode didactice interactive, utilizându-se preponderent metoda învățării și a formării deprinderilor prin rezolvarea unei game cât mai variate de aplicații practice individuale, metoda explicației, a demonstrației, a exercițiului etc.

Pentru început, trebuie însușite cunoștințele referitoare la nodurile simple, de bază, urmând ca apoi să se realizeze unele miniproiecte, care să cuprindă elementele învățate pentru exersarea deprinderilor și stimularea interesului elevilor. Realizarea miniproiectelor în cadrul activităților practice va urmări dezvoltarea abilităților de lucru individual, în perechi și în echipă.

După însușirea modelelor cu nod careu, se va trece treptat la realizarea unor proiecte mai complexe, îmbinând tipurile de noduri învățate și diverse materiale, accesorii.

Evaluarea reprezintă o componentă de bază a procesului educațional. Abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare are un impact stimulativ asupra elevului. În acest context, sunt adecvate metode precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor urmărind progresul personal, portofoliul individual al elevilor, autoevaluarea, interevaluarea, probe practice prin realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile elevilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei.

O formă superioară de evaluare și valorificare a lucrărilor realizate o constituie expozițiile. Expunerea lucrărilor, cu numele elevului, constituie un imbold, o recunoaștere a succesului, conferind satisfacție și stimulare a unor noi performanțe.

Procesul de evaluare trebuie să pună accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui elev.

Data: 04.04. 2024

Semnătura,

Hereșanu Ildikó

Boca Maria Daniela

Chețan Luminița Lucia

ANEXA 1

DESCRIEREA NODURILOR

I. NODURI SIMPLE – Noduri pentru fixare și finalizare

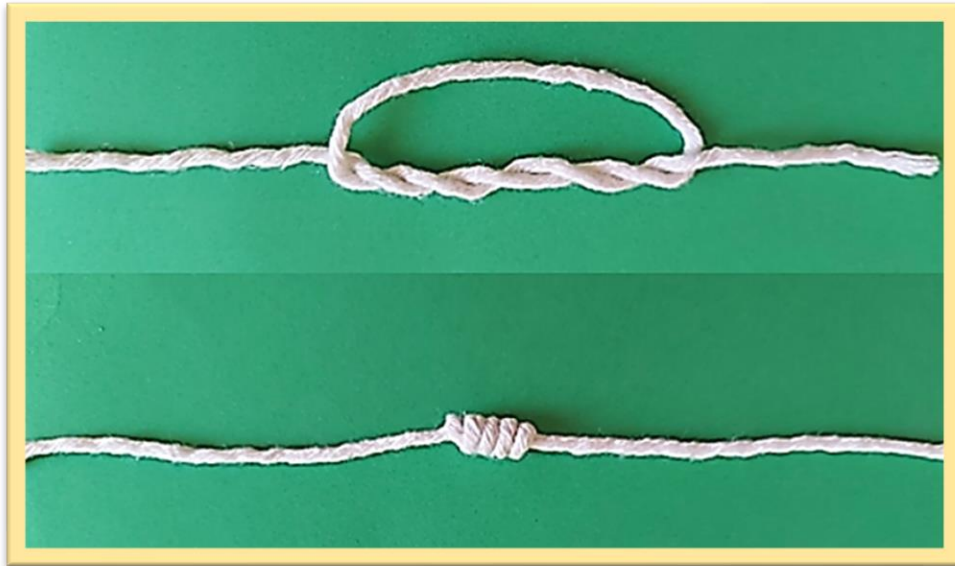
1. Nodul peste mână

Acest nod se folosește des pentru a lega mai multe fire la un loc. Se poate executa din unul sau mai multe fire.

1. Se formează o buclă din fir.
2. Prin el se trece un capăt al firului.
3. Se trage în același timp și cu aceeași forță în ambele capete ale firului.

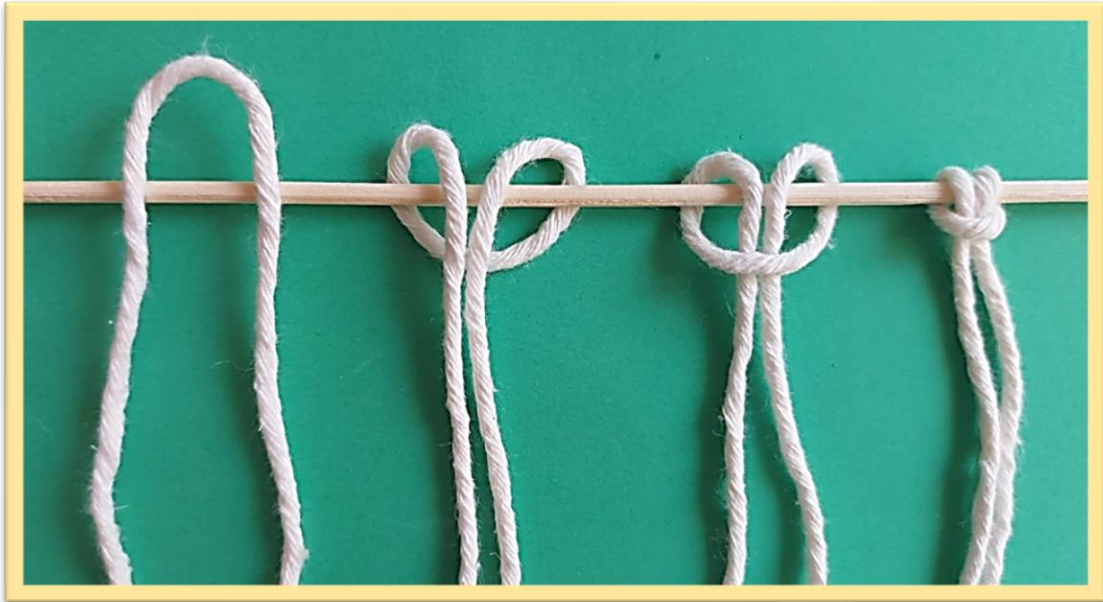
2. Nodul cilindric

O variantă ornamentală a nodului peste mână este nodul cilindric. Este un nod utilizat pentru terminații frumoase și rezistente. Capătul firului se poate tăia imediat sub nod, fără ca acesta să se desfacă.

1. Se execută o buclă mai amplă.
2. Un capăt al firului se trece de mai multe ori prin această buclă.
3. Se fixează trăgând în același timp de ambele capete.

3. Nodul de început

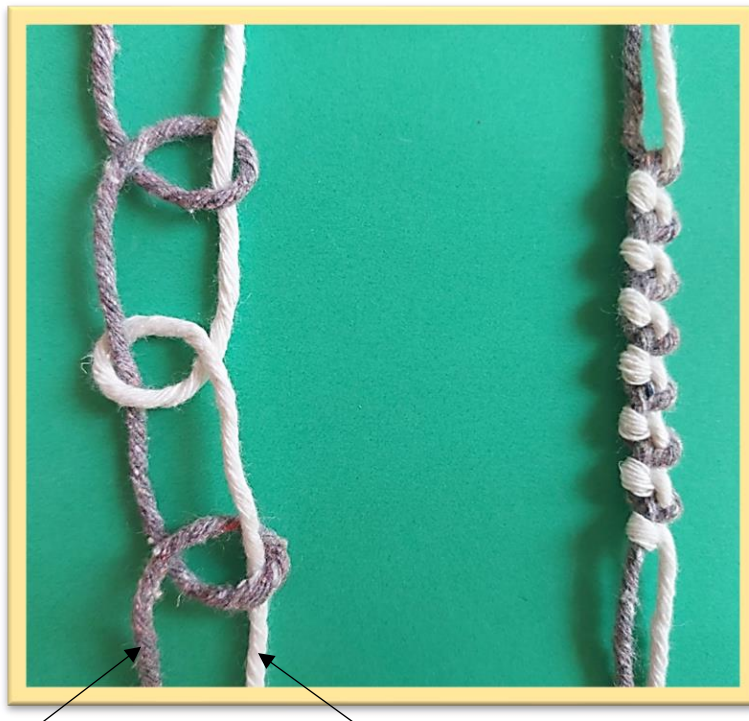

Nodul de început se mai numește și nod de capăt. Se folosește, în primul rând, pentru a prinde firele pe începător (șipcă, baghetă sau inel).

1. Se îndoaie firul la jumătate și se aranjează în fața baghetei.
2. Se apleacă în jos inelul obținut așezându-l în spatele baghetei.
3. Se introduc cele două capete înăuntrul buclei formate.
4. Se trag în jos cu aceeași forță.

II. NODURI DE BAZĂ

1. Nod de feston fără fir de susținere (buclă laterală)

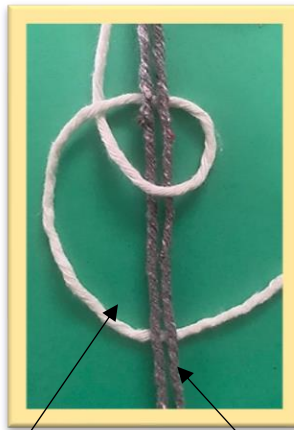

Fir lucrător

Fir lucrător

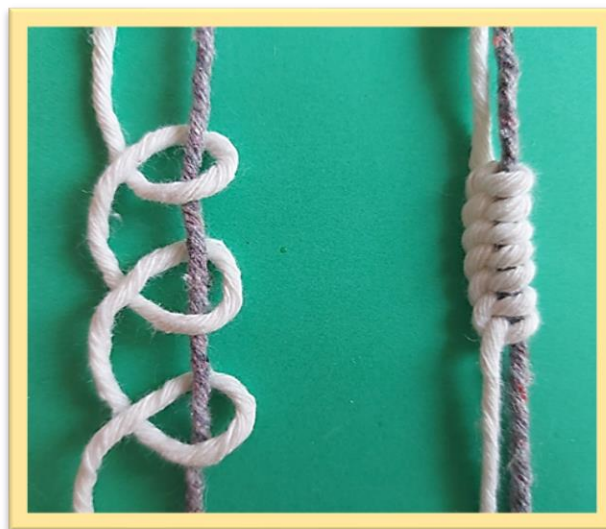
1. Firul din partea dreaptă va fi firul de susținere, care va susține nodul. Folosim șnurul din stânga ca fir de lucru (figura 8).
2. Trecem firul de lucru peste cel de susținere, apoi pe sub acesta, iar în final prin buclă.
3. Firele se pot inversa: firul de lucru va deveni fir de susținere, iar cel de susținere va fi firul de lucru.

2. Nodul de feston cu fir de susținere

Fir lucrător

Fire de susținere

1. Firul de susținere se ține întins pe verticală.
2. Se înfășoară firul lucrător în jurul firului de susținere, din față înspre spate.
3. Se scoate firul lucrător în față prin bucla formată și se strânge ridicând firul lucrător în sus.
4. Pe unul sau mai multe fire de susținere se execută noduri de feston simplu, unul după altul, fără a lăsa spații între ele.

În timpul executării se ține bine întins firul de susținere, dar nu se trage prea tare de firul lucrător și se aranjează frumos nod după nod.

3. Spirală din noduri de feston

Fir lucrător

Fir de susținere

Se execută un șir de noduri de feston simple, așa cum s-a arătat mai înainte, dar se strânge mai tare firul lucrător, apropiind cât mai mult un nod de altul, ceea ce face ca marginea să ia o traiectorie în spirală.

Spirala din nod de feston se poate executa pe unul sau mai multe fire de susținere.

4. Nodul de feston alternant

Fire lucrătoare

Fire de susținere

Pe două sau mai multe fire de susținere cu două fire lucrătoare se înnoadă alternativ (din stânga, apoi din dreapta) noduri de feston. Astfel se obține o bară genoveză.

5. Nodul „Cap de ciocârlie”

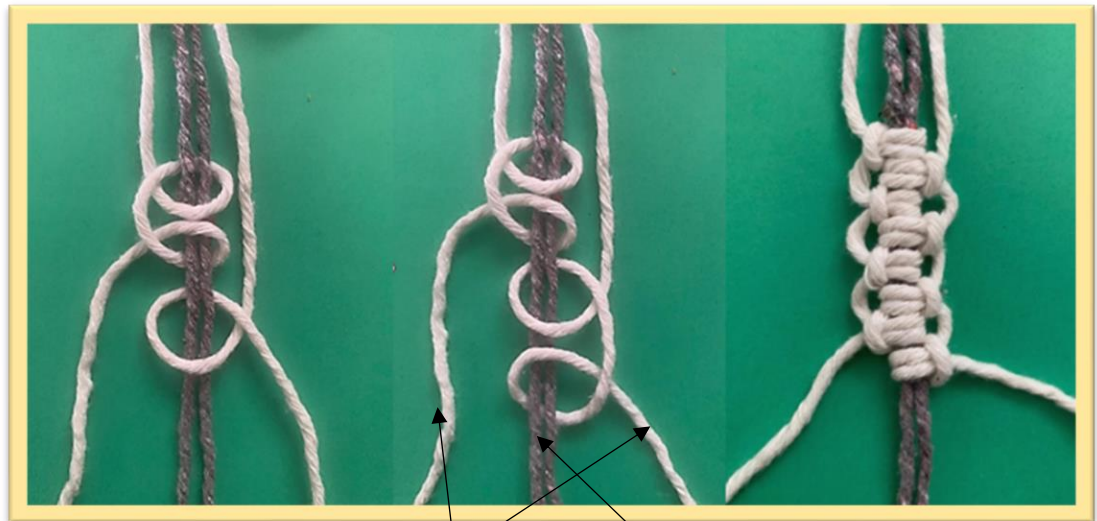
Fir lucrător

Fir de susținere

Nodul „cap de ciocârlie” reprezintă o succesiune alternativă de noduri de feston simplu, obișnuite și inverse, adică noduri frivolité.

1. Firul lucrător din stânga/dreapta se înfășoară în jurul firului de susținere, din față înspre spate, adică se realizează un nod de feston obișnuit.
2. Firul lucrător din stânga/dreapta se înfășoară în jurul firului de susținere, din spate înspre față, adică se realizează un nod de feston invers.

6. Nodul “Cap de ciocârlie” alternant cu picouri

Fire lucrătoare

Fire de susținere

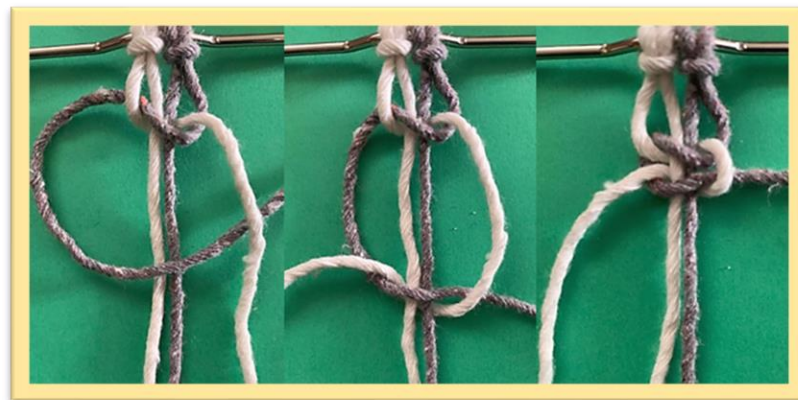
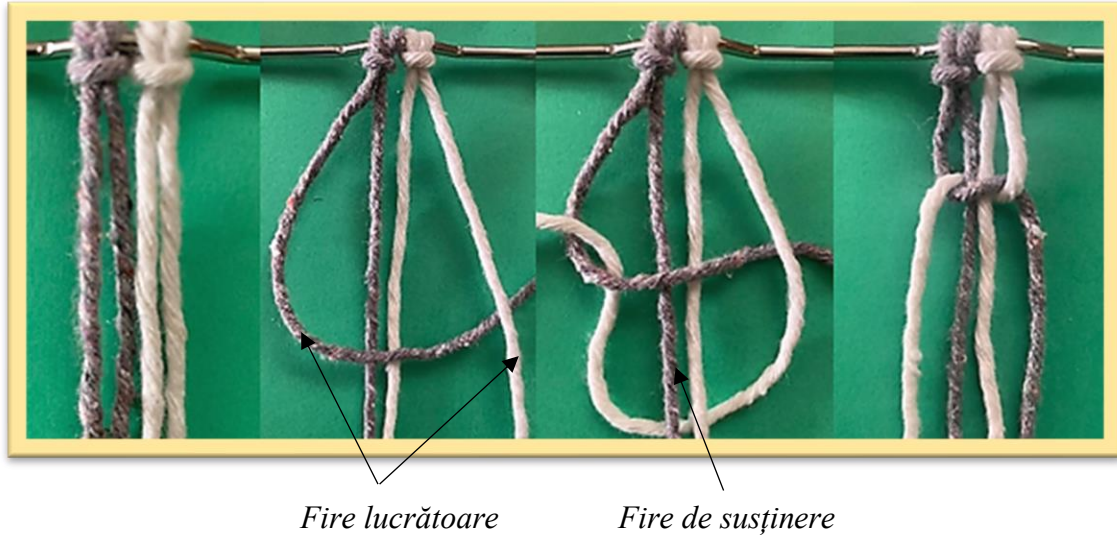
Nodul “Cap de ciocârlie” alternant se execută înnodând două fire lucrătoare pe două fire de susținere.

1. Se face un nod de feston obișnuit și apoi unul invers cu firul lucrător din stânga pe cele două fire de susținere.
2. Se face un nod de feston obișnuit și apoi unul invers cu firul lucrător din dreapta.
3. Se lucrează alternativ cu firul lucrător din stânga și cel din dreapta, rezultând un nod „cap de ciocârlie”.

Firele se lasă mai largi la schimbare, astfel pe marginea barei apar picouri.

7. Nodul careu

Nodul careu mai poartă și alte denumiri: nodul plat, nodul pătrat, nodul ploiiță. Acest nod se lucrează cu patru fire: în exterior sunt firele cu care se lucrează, iar în interior firele de susținere. În tot timpul lucrului, firele de susținere trebuie să fie bine întinse.

Pentru realizarea nodului trebuie respectați următorii pași:

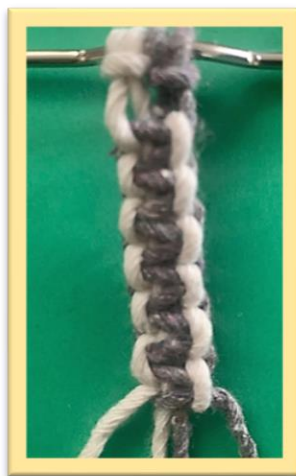
1. Cu firul din stânga se execută o buclă, așezându-l peste firele de susținere.
2. Firul din dreapta se trece peste cel din stânga, apoi prin spatele celor două fire de susținere și se scoate prin bucla făcută de firul din stânga.
3. Se leagă a doua jumătate a nodului contrar instrucțiunilor de mai sus: cu firul din dreapta se execută o buclă peste cele două fire de susținere, iar firul din stânga va trece peste cel din dreapta, prin spatele celor două fire de susținere și prin bucla făcută de firul din dreapta.
4. Se strânge nodul trăgând de ambele capete "Capul" nodului va fi în partea stângă.

Variații ale acestui nod se pot obține folosind, ca fire de susținere, un număr variat de fire, bețe de lemn, baghete de metal sau plastic, tuburi flexibile de cauciuc etc.

NOTĂ:

În timpul executării barelor din noduri careu se are în vedere ca toate nodurile să fie începute în aceeași direcție.

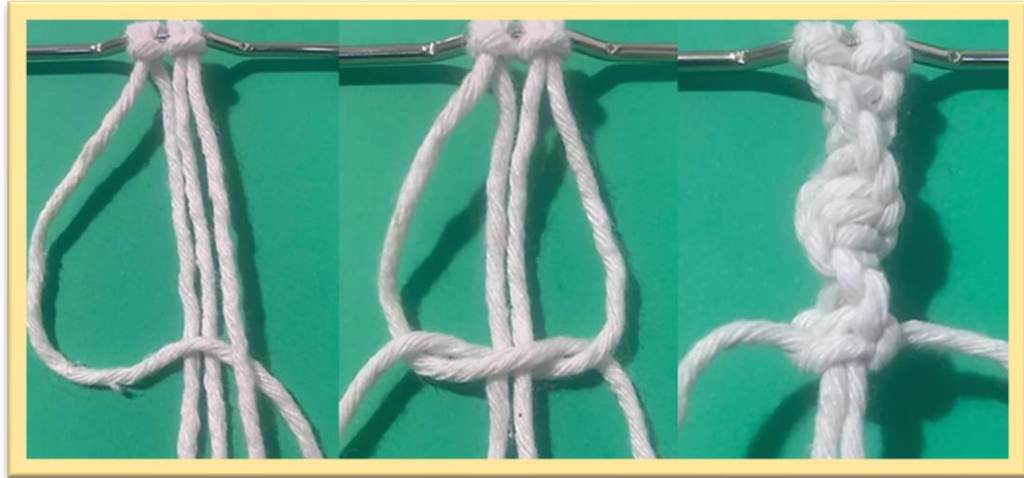
Bară din noduri careu apropiate: se execută un nod careu început spre stânga sau spre dreapta și se continuă cu aceleași noduri (spre stânga sau spre dreapta), până la lungimea dorită.

Bară din noduri careu distanțate: se execută în mod similar cu bara din noduri careu apropiate lăsând însă spații între noduri. Distanța între noduri este în funcție de model sau de faptul că se introduc bile sau alte obiecte decorative pe firele lucrătoare sau cele de susținere.

8. Spirala din jumătăți de nod careu

Acest nod stă la baza realizării spiralelor foarte mult folosite în tehnica macrame. Este vorba de jumătate dintr-un nod careu legat în lanț.

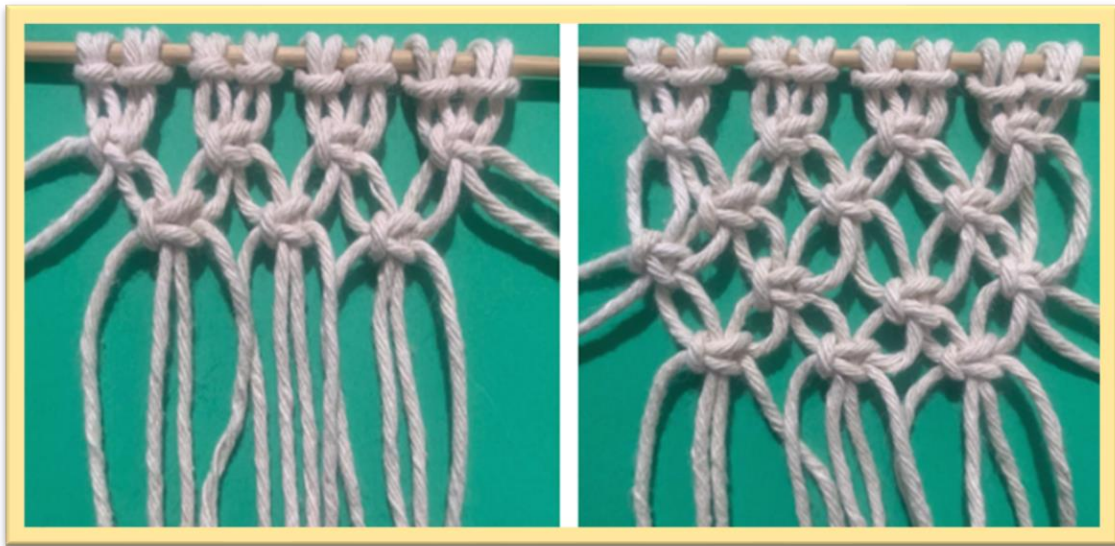
Pentru a realiza acest nod decorativ, se leagă două șnururi de un inel/baghetă sau de un șnur de susținere. De aici vor rezulta 4 fire cu care se va lucra.

1. Folosind cele două fire din exterior, în calitate de fire lucrătoare, se leagă prima jumătate a nodului careu pe firele de susținere. Corpul spiralei, format din firele de susținere, poate fi constituit din unul sau mai multe fire.

2. Se continuă aceeași pași prin repetarea primei jumătăți a nodului careu, fiecare nod legându-se exact în același mod. Firele se vor răsuci și vor forma un lanț spiralat foarte atrăgător.

Spirala este completă după ce s-a executat o rotație de 360° . Se poate realiza în două variante: începând cu firul din stânga sau începând cu firul din dreapta. Dacă se începe spirala cu firul lucrător din stânga, torsionarea va fi spre dreapta, iar dacă se începe cu firul lucrător din dreapta, torsionarea va fi spre stânga.

9. Nodul careu alternant

Rețea aerată

Rețea deasă

Nodurile careu alternante creează un model de tip rețea. Aceste structuri/rețele sunt folosite pentru executarea obiectelor mari (poșete, sacoșe etc.).

Se lucrează cu un număr de fire divizibil cu patru.

1. Începând de la stânga spre dreapta se execută noduri careu folosind câte patru fire (două lucrătoare și două de susținere) pentru fiecare nod. În timpul lucrului trebuie avut grijă ca nodurile să fie plasate pe aceeași linie orizontală.

2. “Alternanța” se conturează odată cu cel de-al doilea rând, în care se execută noduri exact în porțiunile intermediare dintre nodurile rândului anterior, utilizându-se practic câte două fire din componența acestora din urmă. Primele două fire se lasă deoparte. Se iau ultimele două fire ale primului nod din stânga și primele două ale celui de-al doilea nod, și se execută un nod careu, continuându-se astfel până rămân la capătul rândului două fire nelucrate.

3. Rândul al treilea repetă primul rând, rândul al patrulea repetă rândul al doilea și așa mai departe.

Dacă nodurile sunt foarte apropiate *rețeaua* rezultată va fi mai *deasă*, iar dacă între noduri se lasă spații mai mari se obține o *rețea aerată*.

Începerea unei lucrări

Înainte de începerea unei lucrări, un element deosebit de important este calculul materialelor necesare, al firelor, deoarece în tehnica macrame se lucrează cu fire croite înainte, de dimensiuni strict necesare.

Se pot folosi următoarele rapoarte pentru calcularea necesarului de fire:

- noduri simple alternative (în rețea aerată): 1:3;
- bară din noduri simple apropiate/spirale:
 - fire lucrătoare: 1: 4,5;
 - fire de susținere: 1:1.

Primul număr reprezintă lungimea finită a lucrării, iar al doilea număr lungimea firului.

***LUCRĂRI REALIZATE DE ELEVI
ÎN CADRUL CERCULUI DE ABILITĂȚI PRACTICE***

1. Obiecte specifice anotimpului iarna

Bradul

Bradul este realizat pe un suport de lemn (un băț subțire de bambus).

Nodul folosit este nodul “Cap de ciocârlie” alternant cu picouri, crescând lungimea picourilor treptat. Nodurile executate se ridică pe băț până sub cel anterior.

La distanțe egale se inserează bile colorate de o parte și de alta.

Partea inferioară a bățului se îmbracă în noduri de feston alternant sau în noduri careu.

Se încheie cu un nod simplu, iar firele rămase se îndepărtează după ce au fost fixate cu puțin adeziv transparent.

Coroniță de Crăciun

Pentru a realiza coronițe, se lucrează pe cercuri de polistiren sau din plastic.

Se îmbracă cercul cu sfoară sau ață mai groasă cu nod de feston, spirală din nod de feston, nod de feston alternant, nod „cap de ciocârlie”, nod „cap de ciocârlie” alternant sau nod careu.

Se pot realiza diferite obiecte (ex. lumânare, steluță, ou) folosind tehnica macrame, cu care vor fi decorate coronițele sau se pot alege alte obiecte decorative (forme din pâslă, flori realizate prin tehnica quilling, panglică, fundițe, materiale din natură etc.) după imaginația și fantezia fiecăruia.

2. Obiecte specifice anotimpului primăvara

Mărțișoare

Pentru a realiza mărțișoare, se lucrează pe cercuri din plastic sau metal.

Se îmbracă cercul cu ață macrame, folosind nodurile simple sau nodul careu, se atașează firul de mărțișor și se decorează după preferință.

Aceste mărțișoare se pot lucra într-o mare varietate de culori, folosind accesorii diverse, după gustul și inspirația fiecăruia.

Ouă de Paști

Pentru a realiza ouăle, se lucrează pe cercuri din plastic, cărora li se dă forma ovală.

Se îmbracă cercul cu ață macrame folosind nodurile de bază sau nodul careu, apoi cu ajutorul unui ac sau al unei croșete se umple interiorul ovalului.

Cu ouăle astfel realizate se pot decora coronițele de Paști sau se pot prinde pe bețișoare, devenind astfel ingenioase obiecte decorative în vaza de flori sau în ghivece.

Coroniță de Paști

Aceste coronițe se realizează în același mod, ca cele descrise anterior. Se pot alege fire textile de diverse culori și grosimi. Cercul se îmbracă cu un tip de nod, la alegere, și se decorează cu ornamente potrivite anotimpului primăvara și sărbătorilor pascale.

3. Obiecte de uz personal

Cordon

Cordonul se realizează din sfoară de bumbac.

Se taie opt fire de câte 4 metri. Se leagă într-un nod peste mână toate firele, lăsând capetele libere pentru franjuri de aproximativ 30-50 cm. Cordonul poate fi început și pe un inel, pe care se atașează patru fire de 8 m lungime cu nod de capăt (rezultând opt fire).

1. Se face câte un nod careu cu cele patru fire din stânga și din dreapta, pe aceeași linie orizontală.
2. Se adaugă pe firul 4 și 5 o bilă, apoi se mai execută un nod careu cu cele patru fire din mijloc (firele 3, 4, 5, și 6).
3. Se adaugă câte o bilă pe firele 2 și 3, respectiv 6 și 7, apoi se execută cu cele patru fire din stânga și cu cele patru fire din dreapta câte un nod careu.
4. Se adaugă o bilă pe firele 4 și 5, se realizează un nod careu cu cele patru fire din mijloc.
5. Se continuă modelul respectând aceiași pași.

Poșetă

Structurile (rețelele) din noduri careu alternante, datorită calităților și aspectului, sunt adecvate pentru executarea unor poșete. Lățimea și lungimea poșetei se alege în funcție de preferință. Lungimea firelor se stabilește conform explicațiilor de la secțiunea “Începerea unei lucrări”.

Pe un fir de susținere se prind cu nodul de capăt minim 40 de fire. Proiectul se realizează folosind nodul careu alternant, dar se pot introduce și alte noduri, bile de lemn sau de plastic. Lucrarea se poate încheia în linie dreaptă cu o baghetă orizontală de noduri de feston sau cu modelul de nod careu în V și o baghetă oblică din noduri de feston duble. La capetele firelor se pot insera bile, se execută câte un nod peste mână sau unul cilindric și se taie surplusul de fire.

Cordonul poșetei, realizat din noduri careu, spirală din nod careu sau din noduri careu alternante, se atașează doar după ce marginile poșetei au fost unite cu ajutorul unei croșete.

BIBLIOGRAFIE:

- Orhidan, M.M., *Macrameuri*, Editura Ceres, București, 1991
- Diaconu, M., *Îndrumător pentru lecțiile de abilități practice*, Editura Petrion, București, 1999
- MEC/CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM, *Ghid metodologic de aplicare a programelor de Abilități practice și Educație tehnologică*, București, 2001
- MEN, *Programa școlară pentru Arte vizuale și abilități practice – Clasele a III-a și a IV-a*, București, 2014

WEBGRAFIE:

- <https://ro.scribd.com/document/125871412/Invata-Macrame> (*Învață macramé*, Manual pentru educația nonformală a adulților – traducere realizată de Paleu, A. D.)